

Klasa: UP/I 430-01/12–02/003
Urbroj: 580-09-1/17-12-012
Zagreb, 18. srpnja 2012.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja na temelju članka 13. stavka 4. Zakona o državnim potporama („Narodne novine“, broj 140/05 i 49/11), u upravnom postupku davanja odobrenja na državno jamstvo za kreditno zaduženje poduzetnika Uljanik Plovidba d.d. kod Privredne banke Zagreb d.d., pokrenutom na temelju zahtjeva Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture, na temelju odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja u sastavu: mr. sc. Olgica Spevec, predsjednica Vijeća, Mladen Cerovac, mag.iur. zamjenik predsjednice Vijeća, te članovi Vijeća Vesna Patrlj dipl.iur., Milivoj Maršić, dipl.oec. i dr.sc. Mirna Pavletić Župić, sa 112. sjednice, održane 18. srpnja 2012. donosi sljedeće:

RJEŠENJE

I. Utvrđuje se da se državno jamstvo u iznosu od 27.600.000 USD (uvećano za pripadajuće kamate i troškove naknade kredita) za kreditno zaduženje poduzetnika Uljanik Plovidba d.d. kod Privredne banke Zagreb d.d., sadržano u Prijedlogu Odluke o davanju državnog jamstva u korist Privredne banke Zagreb d.d. za financiranje primopredajne rate za tanker Istra ne odnosi na državnu potporu u smislu Zakona o državnim potporama.

II. Ovo rješenje bit će objavljeno u „Narodnim novinama“.

Obrazloženje

1. Pokretanje postupka

I. Temeljem zahtjeva i dokumentacije zaprimljene u razdoblju između 13. ožujka i 16. srpnja 2012. od Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture (dalje: Ministarstvo), a koje se odnosi na dodjelu državnog jamstva poduzetniku Uljanik Plovidba d.d., sa sjedištem u Puli, Carrarina 6, Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Agencija) provela je postupak sukladno članku 13. Zakona o državnim potporama („Narodne novine“, broj 150/05 i 49/11; dalje: ZDP).

U konkretnom slučaju bilo je potrebno utvrditi sadrži li Prijedlog Odluke o davanju državnog jamstva u korist inozemne banke za kreditno zaduženje društva Uljanik Plovidba d.d. Pula (dalje: prijedlog Odluke), državnu potporu u korist poduzetnika Uljanik Plovidba d.d., odnosno utvrditi da nije riječ o državnoj potpori budući da traženo jamstvo ne pokriva više od 80% kreditnog zaduženja.

U sklopu navedenog zahtjeva, Ministarstvo je Agenciji dostavilo sljedeću dokumentaciju: zahtjev poduzetnika Uljanik Plovidba d.d. upućen Ministarstvu, Ugovor o gradnji broda (Nov. 713) s pripadajućim Dodatkom I, Sporazum o suradnji na zajedničkoj provedbi Projekta izgradnje 4 broda koje će 3. Maj Brodogradilište d.d. graditi za domaće naručitelje, prijedlog Odluke, Plan priljeva i odljeva poduzetnika Uljanik Plovidba d.d., financijska izvješća poduzetnika Uljanik Plovidba na dan 31. prosinca 2011., te Popis odobrenih državnih jamstava na dan 31. prosinca 2011. s pripadajućim privicima.

Kako prvi podnesak Ministarstva nije sadržavao svu potrebnu dokumentaciju i podatke potrebne za donošenje odluke, Agencija je od zahtjevom od 19. ožujka, požurnicom od 9. svibnja 2012., te zahtjevima od 14. lipnja i 3. srpnja 2012., upućenim Ministarstvu, zatražila podatke o kreditoru, točnom iznosu kredita, davatelju kredita, korisniku kredita, namjeni, roku i načinu otplate kredita, iznosu jamstva, odnosno dokaz da jamstvo ne pokriva više od 80% kreditne obveze, kamatnoj stopi na kredit, iznosu tržišne premije za jamstvo te podatke o ostalim instrumentima osiguranja kredita, odnosno dokumentaciju iz koje proizlazi da su ispunjeni uvjeti iz točke 3.2. Odluku o objavljivanju pravila o državnoj potpori u obliku jamstava („Narodne novine“, broj 39/09), da se državno jamstvo ne smatra državnim potporom.

Zatraženu dokumentaciju Agencija je zaprimila 5. lipnja, 2. i 16. srpnja 2012.

Za potrebe postupka izvršen je uvid na internetsku stranice Zagrebačke burze.

2. Primijenjeni propisi

Agencija je u postupku primijenila ZDP i Uredbu o državnim potporama („Narodne novine“, broj 50/06; dalje: Uredba). Uredba u članku 2. propisuje da se sadržaj sukladnosti potpora temelji na pravilima koja proizlaze iz članka 70. Sporazuma o stabilizaciju i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica („Narodne novine“: Međunarodni ugovori“, broj 14/01, 14/02, 1/05, 7/05 i 9/05; dalje: SSP). Naime, sukladno članku 3. i 4. Uredbe, temeljem odluke Vlade Republike Hrvatske, u „Narodnim novinama“ objavljuje se tekst pravila koja proizlaze iz SSP-a i odredbe o načinu provedbe pravila.

U konkretnom slučaju Agencija je u provedbi postupka primijenila Odluku o objavljivanju pravila o državnoj potpori u obliku jamstava (dalje: Odluka) i Odluku o objavljivanju pravila o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje („Narodne novine“, broj 20/07; dalje: Odluka o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje).

Također, za potrebe postupka izvršen je uvid u Zakon o izvršenju državnog proračuna Republike Hrvatske za 2012. („Narodne novine“, broj 24/12).

Naime, iz članka 30. stavaka 4. i 6. Zakona o izvršenju državnog proračuna za 2012., proizlazi da ministarstvo koje je nadležno za tražitelja jamstva, uz zahtjev za izdavanje državnog jamstva upućen Ministarstvu financija, u obvezi dostaviti i odluku Agencije o odobrenju ili o nepostojanju državne potpore u odobrenom državnom jamstvu. Nadalje, člankom 30. stavkom 12. ovog Zakona propisano je da se za dana financijska jamstva zaračunava provizija u skladu s propisima kojima se uređuju državne potpore u obliku jamstava.

3. Utvrđivanje činjenica

Nakon izvršene analize cjelokupne dostavljene dokumentacije utvrđeno je sljedeće:

3.1. Poduzetnik Uljanik Plovidba d.d.

Poduzetnik Uljanik Plovidba pomorski promet dioničko društvo (dalje: Uljanik Plovidba d.d.) registriran je u registru Trgovačkog suda u Rijeci – stalna služba u Pazinu, s matičnim brojem subjekta upisa: 040010793, OIB: 49693360447. Sjedište poduzetnika je u Puli, Carrarina 6.

Na dan 31. prosinca 2011. Uljanik Plovidba d.d. imao je 32 zaposlenika, a vlasničku strukturu kapitala čine mali dioničari.

Osnovne djelatnosti poduzetnika su: međunarodni pomorski prijevoz, pružanje usluga u pomorskom prijevozu i djelatnost putničke agencije. Temeljni kapital poduzetnika je 232.000.000,00 kn.

Uljanik Plovidba d.d. je jedini osnivač i imatelj 100%-tnog udjela u poduzetniku United Shipping Services One Inc. registriranom u Liberiji i poduzetniku Real d.o.o., sa sjedištem u Puli, Carrarina 6.

Poduzetnik United Shipping Services One Inc. ima u vlasništvu devetnaest poduzetnika, koji imaju ulogu tzv. „single ship company“, odnosno riječ je o poduzetnicima koji imaju u vlasništvu samo jedan brod, te se bave isključivo eksploatacijom istog. Riječ je o sljedećim poduzetnicima: United Shipping Services Two Inc., United Shipping Services Three Inc., United Shipping Services Four Inc., United Shipping Services Five Inc., United Shipping Services Six Inc., United Shipping Services Seven Inc., United Shipping Services Eight Inc., United Shipping Services Nine Inc., United Shipping Services Ten Inc., United Shipping Services Eleven Inc., United Shipping Services Twelve Inc., United Shipping Services Thirteen Inc., United Shipping Services Fourteen Inc., United Shipping Services Fifteen Inc., United Shipping Services Sixteen Inc., United Shipping Adriatic Inc., Uljanik Shipmanagement Inc., Uljanik Tanker Management Inc., te United Shipping Services Seventeen Inc.

Preko povezanog društva United Shipping Services One Inc., tj. poduzetnika u svojem 100%-tnom vlasništvu, poduzetnik Uljanik Plovidba d.d. obavlja osnovne djelatnosti obavljanja i pružanja usluga prijevoza. Jedan od poduzetnika čiji je osnivač United Shipping Services One Inc. je United Shipping Services Seventeen Inc. koji će biti vlasnik tankera Istra financiranog kreditom Privredne banke Zagreb d.d. koji će biti osiguran državnim jamstvom koje je predmet ovog postupka.

3.2. Ocjena sadrži li državno jamstvo državnu potporu

Uljaniku Plovidbi d.d., kao sudužniku, državno jamstvo potrebno je radi osiguranja dobivanja kredita u iznosu od *** mil USD za plaćanje primopredajne rate za novogradnju 713 (m/t „Istra) – broda za prijevoz naftnih produkata i kemikalija, nosivosti 52.000 dwt, koji se gradi u Brodograđevnoj industriji 3. Maj d.d., pravnom sljedniku Brodogradiliša 3. Maj d.d., temeljem Ugovora sklopljenog 2. listopada 2007. i Dodatka sklopljenog 12. veljače 2009. između 3. Maj Brodogradilišta d.d. i Uljanik Shipmanagement Inc., sa sjedištem u Monroviji, Liberija.

Prilikom ocjene predstavlja li pojedinačno državno jamstvo državnu potporu iz članka 3. stavka 1. ZDP-a, Agencija primjenjuje sljedeće uvjete sadržane u točki 3.2. (a), (b), (c) i (d) Odluke:

3.2.1. Sukladno točki 3.2.(a) Odluke isključuje se postojanje državne potpore u jamstvu ako se zajmoprimac ne nalazi u financijskim teškoćama.

Kako bi se ocijenilo treba li se smatrati da je zajmoprimac u financijskim teškoćama, potrebno je uzeti u obzir pravila iz Odluke o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje.

Nakon analize navoda Ministarstva i dostavljenih financijskih izvještaja za 2011. utvrđeno je da se Uljanik Plovidba d.d. ne nalazi u financijskim teškoćama u smislu Odluke o državnoj potpori za sanaciju i restrukturiranje, stoga je uvjet iz točke 3.2.(a) Odluke da se poduzetnik ne nalazi u financijskim teškoćama ispunjen.

3.2.2. Sukladno točki 3.2.(b) Odluke uređeno je kako jamstvo mora biti vezano uz određenu financijsku transakciju, za fiksni najviši iznos i mora biti vremenski ograničeno, dok je sukladno točki 3.2.(c) Odluke uređeno da jamstvo ne smije pokrivati više od 80% neotplaćenog zajma ili druge kreditne obveze.

Kako bi se osiguralo da zajmodavac u stvarnosti snosi dio rizika, potrebno je u obzir uzeti sljedeće:

- kada se iznos zajma ili financijske obveze smanjuje tijekom vremena, na primjer zato što se zajam počeo otplaćivati, zajamčeni iznos mora se razmjerno smanjivati, na takav način da u svakom trenutku jamstvo ne smije pokrivati više od 80% neotplaćenog zajma ili financijske obveze,
- zajmodavac i jamac moraju gubitke snositi razmjerno i na jednak način.

Nakon analize Prijedloga Odluke o davanju državnog jamstva u korist Privredne banke Zagreb d.d. za financiranje primopredajne rate tankera „Istra“, te nacrtu Ugovora o dugoročnom kreditu Privredne banke Zagreb d.d., utvrđeno je da se državno jamstvo odnosi na kredit u iznosu od *** s rokom povrata *** godina (** od kojih prvi dospijeva **, a zadnji **). Kamata iznosi 3-mjesečni LIBOR na USD + **%, a naknada za kredit iznosi **% i plaća se jednokratno.

Državno jamstvo izdaje se za cijelo vrijeme trajanja kredita i iznosi 27.600.000 USD (uvećano za pripadajuće kamate, troškove i naknade kredita). S obzirom na to da državno jamstvo pokriva i pripadajuće kamate, prema izračunu Privredne banke Zagreb d.d. iznos jamstva iznosi **, odnosno 80% ukupne financijske obveze. Naime, ukupan dug po kreditu, uključujući kamate, sukladno otplatnim planovima iznosi **. Korisnik kredita je United Shipping Services Seventeen Inc., sa sjedištem u Monrovii, Liberia, a sudužnik je Uljanik Plovidba d.d. Poduzetnik United Shipping Services Seventeen Inc., a kako to proizlazi iz točke 3.1. obrazloženja ovog rješenja, poduzetnik u 100%-tnom vlasništvu društva Unites Shipping Servces One Inc. – društva kćeri poduzetnika Uljanik Plovidba d.d.

Preostalih 20% iznosa financijske obveze predstavlja dio rizika kojeg snosi Privredna banka Zagreb d.d.

Iz navedenog je razvidno da je ispunjen uvjet iz točke 3.2.(b) i 3.2.(c) Odluke, jer predmetno državno jamstvo neće prelaziti više od 80% ukupne financijske obveze.

3.2.3. Sukladno točki 3.2. (d) Odluke za jamstvo mora biti plaćena tržišno oblikovana cijena, odnosno tržišna premija/provizija

Točka 2.1. Odluke uređuje kako za preuzimanje rizika od strane države treba biti zaračunata prikladna premija (provizija) na iznos jamstva. Jamstvo ne sadrži potporu kada je cijena

plaćena za jamstvo barem toliko visoka kao odgovarajuća referentna vrijednost za premije jamstva koja se može naći na financijskim tržištima.

Ako se odgovarajuća referentna vrijednost za proviziju jamstva ne može naći na financijskim tržištima, ukupni financijski trošak zajamčenog zajma, uključujući kamatnu stopu zajma i proviziju jamstva, mora se usporediti s tržišnom cijenom sličnog zajma bez jamstva.

U oba slučaja, kako bi se odredila odgovarajuća tržišna cijena potrebno je uzeti u obzir obilježja jamstva i temeljnog zajma odnosno iznos i trajanje transakcije; osiguranje koje daje zajmoprimac i druge okolnosti koje utječu na procjenu stope naplate; vjerojatnost neizvršavanja obveza zajmoprimca koja proizlazi iz njegove financijske situacije, njegovog sektora djelatnosti i očekivanja; kao i drugih gospodarskih okolnosti. Ova analiza bi ponajprije trebala omogućiti da se zajmoprimac klasificira prema ocjeni rizičnosti. Tu klasifikaciju može pružiti međunarodno priznata agencija za rangiranje, ili ako je dostupna, unutarnja ocjena koju koristi banka koja daje zajam. Ne prihvaća se da provizija jamstva bude određena po jedinstvenoj stopi za koju se smatra da odgovara standardu cjelokupne industrije.

Proviziju je moguće platiti jednokratno ili godišnje na ostatak duga za svaku godinu za cijelo vrijeme trajanja jamstva. Ukoliko davatelj jamstva nije u mogućnosti izračunati tržišnu proviziju za jamstvo, to može učiniti i banka. Također, banka kod koje se realizira kredit, može dati podatke pod kojim bi uvjetima odobrila takav kredit bez državnog jamstva.

Na taj spomenuti način se uobičajeno, a sukladno Odluci i praksi Agencije, odnosno Europske komisije, utvrđuje iznos provizije po tržišnim uvjetima.

Iz očitovanja Privredne banke Zagreb d.d. od 19. lipnja 2012., br. S1-19/06712, koje dostavljeno Agenciji od strane Ministarstva u sklopu predmetne dokumentacije, proizlazi da navedena banka za izdavanje činidbenih garancija (povrat avansa, dobro izvršenje posla, otklanjanje nedostataka i sl.) naplaćuje premiju/proviziju od ***% tromjesečno, odnosno ***% godišnje.

Međutim, Ministarstvo je 12. srpnja 2012., Agenciji dostavilo i indikativnu ponudu od Hypo Alpe-Adria-bank d.d., sa sjedištem u Zagrebu, od 9. srpnja 2012., u kojoj je navedeno da bi navedena banka za slične slučajeve naplatila proviziju za jamstvo u iznosu od ***% tromjesečno, odnosno ***% godišnje.

Dakle, može se razumno pretpostaviti kako se tržišna cijena provizije kreće između 0,6 i 1,2% godišnje. Spomenute premije važno je utvrditi i s obzirom na odredbe iz članka 30. stavka 12. Zakona o izvršenju državnog proračuna Republike Hrvatske za 2012., koje propisuju kako se za dana financijska jamstva zaračunava provizija u skladu s propisima o državnim potporama i stavka 14. kojima je uređeno da je davanje jamstva uvjetovano osiguranjem naplate zasnivanjem založnog prava na imovini tražitelja kredita koje će u ime Republike Hrvatske izvršiti Državno odvjetništvo, odnosno drugim instrumentima osiguranja. Instrumenti osiguranja trebali bi biti istovjetni instrumentima osiguranja koje zatraži svaka komercijalna banka.

Tako utvrđeni iznos provizije udovoljava uvjetima iz točke 3.2.(d) Odluke, odnosno članku 30. stavku 12. Zakona o izvršenju državnog proračuna Republike Hrvatske za 2012.

Stoga, temeljem tako utvrđenih činjenica, mišljenje je Agencije kako bi se iznos provizije, a koju sukladno svojim ovlastima iz Zakona o izvršenju državnog proračuna Republike Hrvatske za 2012., utvrđuje Ministarstvo financija, trebao kretati u rasponu od 0,6% do 1,2%

na godišnjoj razini, jer se tržišne cijene jamstava, kako je ranije opisano, kreću u navedenom rasponu.

U postupku je utvrđeno da će se Ministarstvo financija za osiguranje iznosa kredita pokrivenim državnim jamstvom osigurati založnim pravom (hipotekom) prvog reda na predmetnom tankeru „Istra“ u iznosu od 27.600.000,00 USD.

3.3. Isključenje postojanja državne potpore u korist banke

Kod kredita za kojeg je kao instrument osiguranja predviđeno državno jamstvo postoji mogućnost da državno jamstvo predstavlja državnu potporu, osim korisniku kredita i banci kod koje je poduzetnik realizirao kredit, na način opisan u točki 2.3. Odluke.

Naime, iz točke 2.3. Odluke, bez obzira na to što je korisnik državne potpore obično zajmoprimac, ne može se isključiti činjenica, da će u određenim okolnostima zajmodavac također imati izravno koristi od državne potpore. To proizlazi iz činjenice da se jamstva razlikuju od ostalih instrumenata državnih potpora (subvencije, porezna oslobođenja i slično), jer u slučaju dodjele jamstva, država stupa u pravni odnos i sa zajmodavcem. Obično ukoliko je riječ o državnoj potpori zajmodavcu, takva vrsta potpore u načelu je zabranjena, jer se radi o operativnoj potpori.

U cilju dokazivanja nepostojanja državne potpore u korist Privredne banke Zagreb d.d., Ministarstvo je navelo da je Uljanik Plovidba d.d. odabrala Privrednu banku Zagreb d.d., nakon provedenog transparentnog postupka u kojem je sudjelovalo 14 domaćih i stranih banaka, među kojima je ponuda Privredne banke Zagreb d.d. ocijenjena kao najpovoljnija.

S obzirom na navedeno, u ovom slučaju nisu ispunjeni uvjeti da bi državno jamstvo predstavljao državnu potporu iz članka 3. stavka 1. ZDP-a, u korist Privredne banke d.d. Zagreb, stoga u konkretnom slučaju, državno jamstvo ne predstavlja niti državnu potporu zajmodavcu.

4. Odluka Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja

Pri donošenju odluke na svojoj 112. sjednici, održanoj 18. srpnja 2012., Vijeće je uzelo u obzir svu dostavljenu dokumentaciju i očitovanja, te je donijelo odluku da državno jamstvo za kreditno zaduženje Uljanik Plovidba d.d. kod Privredne banke Zagreb d.d., sadržano u Prijedlogu Odluke o davanju državnog jamstva u korist Privredne banke Zagreb d.d. za financiranje primopredajne rate tankera Istra, ne sadrži državnu potporu u smislu ZDP-a, jer su ispunjeni svi uvjeti iz točke 3.2. Odluke da se državno jamstvo ne smatra državnim potporom, stoga je odlučeno kao u točki I. izreke ovog rješenja.

Vijeće svoju odluku obrazlaže na sljedeći način:

Vijeće je utvrdilo da se poduzetnik Uljanik Plovidba d.d. ne smatra poduzetnikom u teškoćama, sukladno Odluci o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje, kako je to navedeno u točki 3.2.1. obrazloženja ovog rješenja.

Nadalje, Vijeće je utvrdilo da se iznos državnog jamstva može pravilno izmjeriti u trenutku njegove dodjele i da jamstvo u svakom trenutku ne pokriva više od 80% ukupne neotplaćene financijske obveze za vrijeme trajanja otplate kredita, kako je to navedeno u točki 3.2.2. obrazloženja ovog rješenja.

U odnosu na uvjet da za jamstvo treba biti plaćena tržišno oblikovana cijena, razvidno je kako je Ministarstvo financija sukladno članku 30. stavku 12. Zakona o izvršenju državnog proračuna Republike Hrvatske za 2012., dužno zaračunati proviziju sukladno propisima kojima se uređuju državne potpore u obliku jamstva, odnosno kako je to navedeno u točki 3.2.3. obrazloženja ovog rješenja.

Poduzetnik Uljanik plovidba d.d., u obvezi je plaćati iznos provizije na državno jamstvo svake godine na neotplaćeni iznos financijske obveze za sve vrijeme trajanja otplate kredita.

Sukladno odredbi članka 18. ZDP-a, rješenja Agencije iz članka 13. ZDP-a objavljuju se u Narodnim novinama“. Stoga je odlučno kao u točki II. izreke ovog rješenja.

Uputa o pravnom lijeku

Ovo rješenje je konačno u upravnom postupku. Protiv ovog rješenja žalba nije dopuštena, ali nezadovoljna stranka može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom u roku od trideset (30) dana od dana dostave ovog rješenja.

Predsjednica Vijeća za
zaštitu tržišnog natjecanja

mr. sc. Olgica Spevec

Dostaviti:

1. Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture, n/r dr. sc. Siniše Hajdaša Dončića, ministra; 10000 Zagreb; Prisavlje 14,
2. Uljanik Plovidba d.d., n/r Dragutina Pavletića, direktora; 521000 Pula; Carrarina 6,
3. Pismohrana (ovdje)

Na znanje:

1. Ministarstvo financija; Kabinet ministra; Katančićeva 5, 10 000 Zagreb

Napomena:

Budući da podaci označeni *** predstavljaju poslovnu tajnu u smislu članka 19. ZDP-a, isti su izuzeti od objavljivanja te su izostavljeni iz teksta.